

Avaleht>Teie õigused>Põhiõigused>Liikmesriikide parimad tavad harta kohaldamisel

Liikmesriikide parimad tavad harta kohaldamisel

Horvaatia

Igal aastal osaleb Zagrebi Inimõiguste Keskus (Kuća ljudskih prava Zagreb) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) korraldatud uuringus, mille eesmärk on koostada iga-aastane põhiõiguste aruanne, mis sisaldab peatükki põhiõiguste harta rakendamise kohta riigi tasandil. Aruandes antakse ülevaade liikmesriikide kohtupraktikast, milles tuginetakse või viidatakse hartale, harta kasutamisest parlamendi aruteludes ja uute õigusaktide vastuvõtmisel ning harta käsitlemisest akadeemilistes kirjutistes. Pärast seda, kui Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet on avaldanud inimõiguste aruande, avaldab Zagrebi Inimõiguste Keskus selle oma sotsiaalmeediakontol. 31. jaanuaril 2019. aastal korraldasid Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja Horvaatia ombudsmani büroo (Ured pučke pravobraniteljice) Zagrebi Inimõiguste Keskuses ELi põhiõiguste harta teemalise seminari. Seminaril osalesid kodanikuühiskonna ja inimõigustele spetsialiseerunud sõltumatute institutsioonide esindajad ning teised huvitatud õigusala töötajad ning kogu päeva valdanud koolituse käigus käsitleti selliseid teemasid nagu harta asjakohasus ja toimimine, ning harjutati harta rakendamist praktikas.

Valitsusasutuste poliitika, millega populariseeritakse hartat ja edendatakse selle kasutamist seadusandjate, haldus- ja õiguskaitseasutuste ning kohtute seas

Riikliku diskrimineerimisvastase võitluse kava 2017–2022 (edaspidi „riiklik kava“) sissejuhatavates peatükkides viidatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartale, keskendudes eelkõige harta artiklile 21, mis keelab igasuguse diskrimineerimise soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. Riikliku kava peatükis juurdepääsu kohta eluasemele mainitakse sõnaselgelt harta artikli 34 lõiget 3, milles rõhutatakse, et sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse vastu võitlemiseks tunnustab ja austab Euroopa Liit õigust sotsiaalabile ja eluasemetoetusele, et tagada rahuldav elu kõigile neile, kellel puuduvad piisavad elatusvahendid. Riikliku kava prioriteetsed valdkonnad keskenduvad muu hulgas ELi põhiõiguste hartas selgelt sätestatud õigustele, nagu juurdepääs eluasemele, sotsiaalabile, tervishoiule ning teenustele ja kaupadele.

ELi põhiõiguste harta tõhus kohaldamine on üks Euroopa struktuurifondide rakendamise horisontaalseid tingimusi. Seetõttu selgitatakse regionaalarengu ja ELi fondide ministeeriumi (*Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije*) koostatud vajalike tingimuste (eelingimuste) kohaldamise seire kavas, kuidas tagatakse selle kriteeriumi rakendamine. Regionaalarengu ja ELi fondide ministeerium kavatseb korraldada koolituse kõikidele ELi rahaliste vahendite haldus- ja kontrollisüsteemiga seotud töötajatele. Alates 2015. aastast on korraldatud koolituskursust „Diskrimineerimiskeeld, sooline võrdsuslikkus ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaldamine ELi fondides“. Siiani on sellel koolituskursusel osalenud 1500 isikut, kes tegelevad ELi rahaliste vahendite haldamise ja kontrollimisega, ning edaspidi pakutakse seda kõikidele süsteemi uutele töötajatele. Koolitust pakutakse kokku 22 asutusele, sealhulgas ministeeriumid ja rakendusasutused ning eelkõige riigiasutused, nagu mere-, transpordi- ja taristuministeerium (*Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture*), keskkonnakaitse- ja energeetikaministeerium (*Ministarstvo zaštite okoliša i energetike*), ehitus- ja ruumilise planeerimise ministeerium (*Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja*), turisministeerium (*Ministarstvo turizma*), tervishoiuministeerium (*Ministarstvo zdravstva*), majandus-, ettevõtlus- ja käsitööstusministeerium (*Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta*), kultuuriministeerium (*Ministarstvo kulture*), põllumajandusministeerium (*Ministarstvo poljoprivrede*), rahandusministeerium (*Ministarstvo financija*), teadus- ja haridusministeerium (*Ministarstvo znanosti i obrazovanja*), regionaalarengu ja ELi fondide ministeerium, töö- ja pensionisüsteemi ministeerium (*Ministarstvo rada i mirovinskog sustava*) ning demograafia-, pere-, noorte- ja sotsiaalpoliitika ministeerium (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*). Koolituskursusi korraldatakse koostöös Horvaatia inimõiguste ja rahvusvähemuste õiguste kaitsele spetsialiseerunud valitsusasutusega (*Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina*), demograafia-, pere-, noorte- ja sotsiaalpoliitika ministeeriumi, ombudsmani büroo ja puuetega isikute ombudsmani bürooga (*Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom*). Koolituse käigus selgitatakse Horvaatia diskrimineerimisvastast õigusraamistikku, sealhulgas ELi põhiõiguste hartat. Järgmisel rahastamisperioodil on tulevastel haldusasutustel kavas jätkata ELi põhiõiguste hartale keskenduvate koolituskursuste pakkumist ELi rahaliste vahendite haldamise raames.

Lisaks rõhutatakse regionaalarengu ja ELi fondide ministeeriumi rakendatavas eelingimuste kohaldamise seire kavas, et ELi fondidest toetuse saajatele mõeldud suunistes (*taotlejatele mõeldud suunised*) on strateegilise õigusraamistikuna samuti nimetatud ELi põhiõiguste hartat. Selleks et luua mehhanism ELi rahalistest vahenditest rahastatavate tegevuste hartale vastavuse kontrollimiseks, lisatakse tulevasel rahastamisperioodil *taotlejatele mõeldud suunistesse* tingimus, et tegevus peab olema kooskõlas hartaga. Haldusasutused peavad koostama kontrollnimekirja kõikidele taotlusvoorudest teavitavatele asutustele, kes peavad selle kontrollnimekirja alusel selgelt tõendama, et taotlusvooru teade on kooskõlas hartaga.

Lisaks on ELi põhiõiguste harta ELi rahaliste vahendite haldamise süsteemi, eelkõige *rakenduskava „Konkurentsivõime ja ühtekuuluvus 2014–2020“* (OPCC), lahutamatuks osaks. Selleks võttis regionaalarengu ja ELi fondide ministeerium 31. mail 2016 vastu otsuse horisontaalsete põhimõtete kohaldamise kohta, milles on märgitud, et „meetmed, mida rahastatakse OPCC raames, ei pea mitte ainult vastama võrdsuse põhimõttele, vaid võimaluse korral ka toetama võrdsete võimaluste, mittediskrimineerimise ja juurdepääsetavuse poliitikat“. See säte on täielikult kooskõlas harta III jaotise „Võrdsus“ artiklitega 21–26. Pärast seda otsust võttis regionaalarengu ja ELi fondide ministeerium 31. juunil 2016. aastal vastu otsuse *rakenduskava „Konkurentsivõime ja ühtekuuluvus“ taotlejatele ja abisaajatele mõeldud horisontaalsete põhimõtete rakendamist käsitlevate suuniste* jõustumise kohta. Dokumendi koostamises osalesid teiste hulgas Horvaatia valitsuse soolise võrdsuslikkuse büroo (*Ured za ravnopravnost spolova*), puuetega isikute ombudsmani büroo, ombudsmani büroo ja soolise võrdsuslikkuse ombudsmani büroo (*Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova*). Suunised, milles antakse ülevaade harta põhimõtetest ja sätetest, on kättesaadavad aadressil: https://strukturnifondovi.hr/dokumenti/?doc_id=578&fondovi=esi_fondovi. *Rakenduskava „Konkurentsivõime ja ühtekuuluvus“ taotlejatele ja abisaajatele mõeldud horisontaalsete põhimõtete rakendamist käsitlevate suuniste* sätted sisalduvad ja neile pööratakse erilist tähelepanu OPCC pakumisdokumentides, nagu on näha [siin](#). OPCC edendab hartat ka otseste taristuinvesteeringutega, mis aitavad kaasa harta eesmärkide saavutamisele, investeerides ühiskonna kõige haavatavamatele rühmadele mõeldud taristusse, et tagada neile inimõigused. Praegusel rahastamisperioodil teeb OPCC investeeringuid vastavalt harta järgmistele artiklitele: artikkel 35 „Tervishoid“, artikkel 14 „Õigus haridusele“, artikkel 24 „Lapse õigused“, artikkel 25 „Eakate õigused“, artikkel 26 „Puuetega inimeste integreerimine ühiskonda“ jne.

Projektide ettevalmistamise ja elluviimise koordineerimise talitus koordineerib MRRFEU rakendusüksusena mittediskrimineerimise, soolise võrdsuslikkuse, puuetega isikute õiguste ja kestliku arengu horisontaalsete põhimõtete rakendamist.

Horvaatia valitsuse inimõiguste ja rahvusvähemuste õiguste büroo kavatseb lisada inimõiguste edendamise ja kaitse valdkonnas kavandatavasse strateegiadokumenti (inimõiguste kaitse ja edendamise riiklik kava aastateks 2019–2024) vajaduse rakendada meetmeid, mille eesmärk on suurendada teadlikkust ELi põhiõiguste hartast ja muuta harta nähtavamaks ning pakkuda hartaalast koolitust.

Hartat ja selle kohaldamisala paremini mõista aitavad vahendid

Rakendajatele (seadusandjatele ning haldus- ja õiguskaitseasutustele, kohtutele ja õigusala töötajatele)

Kodanikele

Igal aastal püüab Õigusakadeemia (*Pravosudna akademija*) lisada ELi põhiõiguste harta alase koolituse oma kohtuametnike ja teiste kohtutöötajate elukestva kutsealase arengu kavasse. Akadeemia osaleb ka liidu programmide raames rahastatavates ELi projektides, mille eesmärk on harta tutvustamine. Üheks näiteks on projekt „Euroopa liidu põhiõiguste harta õiguspraktikas“ („Harta ja õigusemõistmine“), mida Horvaatias viib ellu ombudsmani büroo koostöös Õigusakadeemiaga, mis on üks partneritest. Projekti raames osales neli kohtunikku 2017. aastal kahel rahvusvahelisel konverentsil ning 2018. aastal korraldati kuus ühepäevast õpikoda: kolm õpikoda, mis käsitlesid harta üldiselt (kokku osales neis 41 kohtunikku Zagrebist, Splitist ja Osijekist), ning kolm õpikoda, mis käsitlesid konkreetset varjupaiga andmist ja diskrimineerimist ning kus osales 46 kohtunikku Zagrebist.

Oluline on mainida ka üleminekutoetuste projekti „Kohtunike koolituse kvaliteedi parandamine – ELi õigus ja e-õpe“, mis lõppes 2018. aasta märtsis. Lisaks õpikodade ja veebikursuste korraldamisele hõlmas projekt Euroopa õiguse alase koolituse õppekava väljatöötamist, mida Õigusakadeemia saab oma programmides jätkuvalt kasutada. Üks käsitletud teema oli „ELi põhiõiguste harta: kohaldamisala ja kohaldamine riigi tasandil“; sellega seotud materjalid on aluseks neljale õpikojale, mis korraldati kokku 60-le osalejale korrapärase elukestva kutsealase arengu programmi raames 2019. aastal.

Teistes ELi liikmesriikides ja teiste ELi sidusrühmade poolt välja töötatud harta tutvustamise vahendite kasutamine ja populariseerimine

Õigusloomeprotsessis osalevatele ametnikele mõeldud koolituskursuse raames tutvustati Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti käsiraamatut „Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamine õigusaktides ja poliitikakujundamises riigi tasandil“. Koolituskursuse korraldas 30. jaanuaril 2019 ombudsmani büroo koostöös Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga.

Pärast seda, kui Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet on avaldanud oma iga-aastase inimõiguste aruande, mis sisaldab peatükki põhiõiguste harta kohaldamise kohta riigi tasandil, avaldab Zagrebi Inimõiguste Keskus selle oma sotsiaalmeediakontol.

Koostöö sidusrühmadega ELi põhiõiguste harta tuntuse ja kasutamise parandamiseks

Näited õiguste kaitsjate ja riigi ametiasutuste vahelisest koostööst harta tuntuse ja kasutamise parandamiseks

Ombudsmani büroo korraldas koostöös Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga kaks õpikoda, mille eesmärk oli suurendada teadlikkust põhiõiguste hartast:

30. jaanuaril 2019 korraldati riiklikus avaliku halduse koolis (*Državna škola za javnu upravu*) koolituskursus ametnikele. Koolituskursuse eesmärk oli suurendada õigusloomeprotsessis osalevate ametnike teadlikkust põhiõiguste hartast, keskendudes eelkõige artiklile 51 harta reguleerimisala kohta.

Koolituse käigus tutvustati ka Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti käsiraamatut „Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamine õigusaktides ja poliitikakujundamises riigi tasandil“.

31. jaanuaril 2019 korraldati Inimõiguste Keskuses koolitus kodanikuühiskonna esindajatele. Koolitus keskendus võimalusele kohaldada harta kampaaniate abil ja inimõiguste kaitsmisel ning nende isikute toetamisel, kelle õigusi on rikutud, pöörates erilist tähelepanu strateegilistele kohtuvaidlustele.

Ka ombudsmani 2018. aasta aruandes, mis esitati Horvaatia parlamendile 2019. aasta märtsi lõpus, tsiteeritakse põhiõiguste hartat.

Näited riigi ametiasutuste ja akadeemiliste asutuste vahelisest koostööst harta tuntuse ja kasutamise parandamiseks

Zagrebi ülikooli õigusteaduskonnas (*Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*) suurendatakse teadlikkust hartast teise ja viienda kursuse ning aspirantuuri üliõpilastele suunatud loengute abil.

Teisel kursusel on Euroopa avaliku õiguse põhikursuse kaks loengut pühendatud põhiõiguste kaitsele Euroopa Liidus, sealhulgas hartale. Viiendal kursusel pakutakse õigusteaduskonna üliõpilastele *ELi põhiõigusi* käsitlevat kursust inglise keeles. Hiljuti anti välja ka ülikoolidele mõeldud õpik, mis käsitleb põhiõigusi ELis, keskendudes diskrimineerimiskeelule. Põhiõiguste kaitset õpetatakse ka institutsioonide ja ELi õigussüsteemi kursusel, mida pakutakse ELi õiguse õppekava raames.

Näited valitsusvälistest algatustest harta tuntuse ja kasutamise parandamiseks Sinu riigis

Zagrebi Inimõiguste Keskus osaleb igal aastal Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) korraldatud uuringus, mille eesmärk on koostada iga-aastane põhiõiguste aruanne, mis sisaldab peatükki põhiõiguste harta rakendamise kohta riigi tasandil. Aruandes antakse ülevaade liikmesriikide kohtupraktikast, milles tuginetakse või viidatakse hartale, harta kasutamisest parlamendi aruteludes ja uute õigusaktide vastuvõtmisel ning harta käsitlemisest akadeemilistes kirjutistes. Nagu juba mainitud, avaldab Zagrebi Inimõiguste Keskus pärast Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti inimõiguste aruande avaldamist selle oma sotsiaalmeediakontol.

Lisaks, nagu juba mainitud, korraldasid Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja Horvaatia ombudsmani büroo 31. jaanuaril 2019 Zagrebi Inimõiguste Keskuses ELi põhiõiguste harta teemalise seminari. Seminaril osalesid kodanikuühiskonna ja inimõigustele spetsialiseerunud sõltumatute institutsioonide esindajad ning teised huvitatud õigusala töötajad ning kogu päeva väldanud koolituse käigus käsitleti selliseid teemasid nagu harta asjakohasus ja toimimine, ning harjutati harta rakendamist praktikas.

Viimati uuendatud: 22/02/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.